

Klassenbezoeken als professionaliseringsinstrument

Samen werken aan Daltononderwijs.

Op veel daltonscholen worden “klassenbezoeken” ingezet, als middel om bepaalde aspecten van het daltononderwijs te ontwikkelen of te borgen.

Leerkrachten gaan, veelal gewapend met zogenaamde kijkwijzers, bij elkaar in de klas op bezoek en voeren gesprekken over hetgeen ze bij elkaar gezien hebben.

Ook op Daltonschool de Ieme is, ten tijde van de invoering van het daltononderwijs op deze school, gebruik gemaakt van de klassenbezoeken als middel om van elkaar te leren.

Bij elkaar kijken levert prachtige leermomenten op:

Doe jij dat zo? Nu zie ik hoe je dat kunt aanpakken! Wat leuk dat jij daarmee werkt, dat ga ik ook eens uitproberen!

Nu, zo'n 8 jaar later, kan ons daltononderwijs wel weer een oppepper gebruiken. Al onze daltonafspraken en daltonwerkwijzen zijn geborgd, in een Daltonboek is de doorgaande lijn op daltongebied vastgelegd, de daltonvisitatiecommissie was een aantal jaar geleden positief over ons onderwijs, maar dalton is geen dalton als er geen verbetering of ontwikkeling inzit.

Tijd voor bezinning en verfrissing, dus. Omdat al eerder op positieve wijze geleerd werd door de inzet van klassenbezoeken, besluiten we deze werkvorm opnieuw in te zetten, maar dan wel doordacht en doelgericht.

De valkuil bij de inzet van klassenbezoeken is het blijven hangen in het bij elkaar zien van leuke spelletjes, goed materiaal, of een mooie verwondering over hoe goed dat ene kind het toch is gaan doen in de klas. Het gebruik van kijkwijzers kan dit voorkomen. De kijkwijzer richt de aandacht van de bezoekende collega op bepaalde daltonaspecten, maar kan aan de andere kant voor de bezochte leerkracht daardoor wel weer het idee geven dat hij of zij door de collega wordt beoordeeld.

Op de Ieme is dat geen goede insteek. Na jaren van onrust, directiewisselingen, veel nieuwe teamleden en verloop binnen het team, is het niet alleen nodig het daltononderwijs onder de loep te nemen, maar ook te werken aan een goede, veilige teamsfeer.

We plannen een cyclus van drie, vrij snel opeenvolgende klassenbezoeken en drie daltonteamvergaderingen na afloop van elke bezoekeronde.

Onze doelstelling daarbij is het bouwen aan een goede teamsfeer, het opfrissen van de daltonkennis en een start maken met het vernieuwen van het daltononderwijs.

In de eerste ronde klassenbezoeken gaan de collega's op bezoek bij een andere collega. De bezoeken vinden kris-kras door de school plaats, niet gebonden aan bouw of klas. Je gaat op bezoek bij iemand, en je krijgt een ander op bezoek.

Die bezoeken zijn kort, zo'n 20 minuten. De ambulante locatietoördinator wordt ingezet als vervanger van de bezoekende collega's.

Het eerste bezoek is oriënterend van aard:

De kijkopdracht is om, gewapend met het daltonnegenveld als kijkkader, een sterk daltonpunt van je collega te noteren. En bedenk dan ook, in welk vakje van het negenveld het sterke punt thuishoort: is dat pedagogisch- zelfstandigheid? Didactisch-verantwoordelijkheid?

	Verantwoordelijkheid	Zelfstandigheid	Samenwerken
Organisatorisch			
Pedagogisch			
Didactisch			

In de daltonteamvergadering, volgende op deze eerste bezoekeronde, plaatsen we alle geobserveerde sterke punten op een heel groot negenveld.

Daar staan nu een aantal sterke punten van ons daltononderwijs! Het is interessant om te bespreken wat dit zegt over de school, zo'n ingevuld veld. Zijn dit ook speerpunten van de school? Zin er lege vakjes te bespeuren? Hoe komt dat dan? Wat zijn eigenlijk de sterke en zwakke punten van onze school?

Maar ook: wat vind jij van het punt dat je collega over jou noemde? Herken je dat? Wat zijn jouw eigen sterke en zwakke punten?

Na deze vergadering besluiten we dat iedere collega een smart-leerplannetje (zie bijlage) voor zichzelf opstelt, om een daltonaspect in zijn of haar eigen leerkrachtgedrag te verbeteren. Het volgende bezoek komt de bezoekende collega bij je kijken, terwijl je bezig bent met het uitvoeren van je leerplannetje.

In het leerplan neem je ook feedbackvragen op: waar wil jij dat je collega op let? Na afloop van het bezoek houdt je met je collega een kort nagesprekje, zodat je collega je verder kan helpen in je leerproces.

In de teamvergadering na dit tweede bezoek, komen alle individuele leerpunten weer even samen.

We wisselen uit waar we mee bezig zijn geweest, hoe dat gaat, en over hoe het was om een collega op bezoek te krijgen en over je leerplannetje te praten. Het blijkt dat veel collega's dezelfde onderwerpen kiezen om aan te werken; coöperatief leren is een populair onderwerp.

Het derde bezoek, weer aan en van een andere collega, is afsluitend. Iedereen heeft nu volop geoefend aan het onderwerp uit het leerplan en kan zijn of haar collega laten zien wat al goed loopt en wat nog verbetering behoeft. Opnieuw kijkt men bij elkaar gekeken aan de hand van feedbackvragen. Soms zijn deze bijgesteld voor deze nieuwe ronde, soms hebben collega's dezelfde vragen laten staan.

In de laatste teamvergadering na deze ronde, proberen we om alle afzonderlijke plannen weer samen te brengen. Welk onderwerpen zijn door ons gekozen? Welk van deze onderwerpen vinden we zo belangrijk, dat we er met het hele team mee aan de slag zouden willen? Of zijn er nog andere daltononderwerpen naar boven gekomen, waar we als Ieme-team echt aan moeten gaan werken?

Doordat we in de vorige teamvergadering al veel hebben uitgewisseld over onze onderwerpen, blijken we al vrij snel een beargumenteerd prioriteitenlijstje op te kunnen stellen. Ervaringen met daltonvernieuwingsonderwerpen uit onze smartplannen zijn nu niet alleen uitgetoetst in de praktijk, maar ook geobserveerd en besproken met bezoekende collega's. Door de klassenbezoekencyclus hebben we gezien, ervaren en besproken wat voor de vernieuwing van het daltononderwijs op onze school belangrijk is.

Volgend schooljaar kunnen we zo, op basis van teamgedragen besluit, samen dieper ingaan op één of twee onderwerpen, waarmee we ons daltononderwijs professioneel kunnen gaan verbeteren.

En die teamspirit? Uit reacties van de collegae blijkt, dat men positief is over de effecten van de cyclus klassenbezoeken op de onderlinge verhoudingen en de teamsfeer. Samen werken aan beter daltononderwijs....het heeft ons heel wat opgeleverd!

San Bronk
Daltoncoördinator Daltonschoon de Ieme
Raalte

Masteropleiding pedagogiek, NHL Zwolle